

սեր ինչ եղած ըլլալը. իրեն՝ ուրիշ կերպով, մեզի և բոլոր աշխարհիս ուրիշ կերպով խրատ և զարմանք թողլով այս նորանշան պատահարը, փիլիսոփայիկոսի վարդապետայ ստոյգ կարծած երազը, երազ կարծած ստուգութիւնը:

Ջրարիս գործել մի՛ ձանձրանայք.

Աղնուական զթասիրտ մարդ մը իր տասուներկու տարեկան զաւկին հետ զբօսանքի երթալու ատեն, կը հանդիպին ողորմելի մարդու մը, որուն վրան գլուխը պատըռտած խոցերով լեցուն՝ ճամբուն վրայ նստած կը մուրաք: Տըղան աս խեղճ տեսածին պէս, Հայր, սա նայէ՛կ' ըսէ՛ ու երեսը մէկդի դարձնելով կ'ուզէ հեռանալ ան ողորմելի տեսարանէն: Հայրը, կեցիր, կ'ըսէ, որդեակ. Աճ գմեղ աս խեղճին համար հոս զրկեց, որպէս զի ձեռքերնէս եկած բարիքն ընենք. եկու մօտեցիր հարցուր իրեն, թէ ինչէն ատ խեղճութեան մէջ ընկեր է, ու ով ունի զինքը նայող, դեղի կարօտութիւն ունի թէ կերակրոյ: — Հայր, ես չեմ կրնար անոր քովը երթալ, ինչպէս այդ բաները հարցընեմ. տեսածիս պէս սիրտս տակնու վրայ եղաւ: — Չէ տղաս, ատանկ բան մի զրուցեր. սիրտ ըրէ գնա հարցուր ըսածներս, ու աղէկ մ'ալ նայէ վրան, մտքով ալ դարձիր քու վրադ նայէ, և շնորհակալ եղիր Աստուծոյ՝ որ գքեզ ողջ առողջ պահեր է ու աս կերպ խեղճութեան մէջ ալ չէ ձգեր: Աս ըսելով կ'առնէ հայրը զաւակը ու կը մօտենան խեղճ աղքատին, որ դողդողալով ու խեղճութիւնը ցուցնելով օգնութիւն կը խնդրէր անոնցմէ: Հայրը զաւակին կ'ըսէ. Հարցուր տղաս, աղքատին, թէ ինչէն ատանկ եղեր է. ու ինչ բանի կարօտութիւն ունի. վասն զի ասանկներուն ողորմիլը՝ ու իրենց կարօտութեան օգնելը, Աստուծոյ մէկմէկ մեծ զօհ ընել է: — Խիստ բարի, հայր, կ'ըսէ զաւակը, ու կը դառնայ աղքատին կը

հարցընէ. խեղճուկ եղբայր, ինչէն ատանկ եղեր ես, ինչ բանի կարօտութիւն ունիս. հայրս կ'ուզէ քեզի օգնել. ինչ բանի պէտք ունիս նէ զրուցէ՛ մի պահեր: Այն ատեն աղքատը կը դառնայ հառաչանքով մը կ'ըսէ. Ո՛վ զթասիրտ մարդիկ, Աստուած զձեզ զըրկեց ինձի. ես ձեզի պէս ողջ առողջ մարդ էի. ետեւէս առջևէս ծառաներ կ'երթային կու գային. վրաս հիւանդութիւն մ'եկաւ. իրեք տարի անկողնէն չկրցայ ելլալ. բոլոր ունեցածս բռնիչներուն տուի, ամենին օգուտ մը չգտնալէս վերջը՝ վրաս խոցեր ելան. երկու տարի է ահա աս վէրքերուն մէջը կը չարչարուիմ. իմ ստակիս բարեկամները պտակիս հետ մէկտեղ ինձմէն փախան. ես ասանկ խեղճ մնալովս՝ ոտքը ձեռքը բռնող մէկ մուրացկան մը գտայ որ առտու իրիկուն զիս հոս կը բերէ ճամբուն վրայ կը ձգէ ու կը տանի իր խըցիկը. վասն զի խոցերուս պատճառաւ քայել ալ չեմ կրնար. անցնող դարձողներէն ինչ որ ձեռքս կ'ինկնայ հացիկ կ'առնեմ կ'ուտեմ, ու ան աղքատին ալ ձեռքէս եկածին չափ կ'օգնեմ: Այսօր դուն եղար առջինը, որ ինձի կը հարցընես, թէ ինչ կարօտութիւն ունիմ. շատ բանի, տէր իմ, բայց ամենէն առաջ քիչ մը սպեղանի, որ վէրքերուս քսելով կարելի է թէ քիչ մը բժշկուիմ:

Աս խեղճին խօսքերէն տղուն սիրտը չգիմանալով հօրը կ'ըսէ. Հայր, ինչ ընենք ասոր որ ըլնանայ մեզի պէս ըլլայ: Աս ըսելով արցունքը չէր կրնար բռնել. Հայրը, Մի լար, որդեակ, կ'ըսէ, գնա դեղափաճառը հոս կանչէ, որ անոր յանձնենք աս խեղճը հոգալու: Արցունքը սրբելով կ'երթայ կը բերէ դեղափաճառը. ու հայրը անոր յանձնելով ամեն պէտք եղած բաները հոգալու, քիչ մ'ալ ողորմութիւն տալով՝ կ'երթան տեղերնին: Ամիս մը չանցնիր մարդը բոլորովին ըլնանալով՝ կ'երթայ իրեն ողորմածին տունը կը գրտնէ, ինչուան գետին երկրպագութիւն ընելով շնորհակալ կ'ըլլայ անոնց, ու

բոլոր կենացը մէջ չիմոռնար զանոնք՝
Հայրը այն ատեն կ'ըսէ տղուն. Տեսար
որդեակ, բարեգործութիւն ընելը, աղ-
քատին օգնելը ինչ աղէկ բան է. թէ
որ քու կամքիդ հետեւելով ես ալ թո-
ղուի երթայի, աս հոգեւորական աս-

տուածային զուարճութիւնը ոչ դուն
կ'ունենայիր ոչ ես՝ անոր համար քեզի
խրատ ըլլայ, որդեակ, աս զուարճու-
թենէն ամենևին մի պակսիր կենացդ
մէջ, որ յաւիտեան ալ զուարճանաս:

Ս Է Ր Ե Ի ԱՌԱՌՕՏ

Ինչպէս մեր ժամանակը չափող օրուան գեղեցկագոյն մասն է Առաւօտն, և
մեր սիրտը փորձող կրից մէջ՝ Սէրն, ասոնց գաղափարաց միութիւնն ալ ամենէն
գեղեցիկ, վսեմ և սրտառուչ մտածութեանց և զգացմանց առիթ կրնայ ըլլալ
ստղոյդ իմաստասէր անձին. սև գիշերէն ծագած պայծառ լուսոյն պէս՝ վառվռուն
իմաստք հոգւոյն կը բոլխեն իրմէ և իր երգարանէն, ըլլայ քնար, ըլլայ ջնար, Նա-
րեկացին իր բարձր քնարաւն կ'երգէ.

« Սէր յառաւօտէն, Սէր յառաւօտէն ճեմեալ իւր անծուկ ծագմամբն.

Երագումն արեւելք, ծագումն արեւելք անուն այն արուսեկին.

Միթէ յայն ի վայր, միթէ յայն ի վայր վայրի տաւիղ տարածեալ,

Կամ սիրոյ շրջան, կամ սիրոյ շրջան առեալ, աստեղք բոլորեալ »:

Մեր երզնկացին ալ (Կոստանդին), կ'երգէ իր չափաւոր ջնարաւն, այսպիսի վեր-
նագիր մը գնելով երգոյն, որ է իր վեցերորդ երգն.

Բաւք յերկոշ դէմն մոռաց, տեսութիւնք 'ի հոգի և 'ի մարմին,
գոր առաւօք խօսի այսպէս.

Զարթիք ի յերագուտ, բացէք զաչերտ ով կայք ի քուն.

Տեսէք մէջ գիշերիս չաղք՝ որ պահ մի չեն լել¹ ի քուն.

Մնդադար ի շուրջ գալով կան հրամանաւ մի Աստուծուն,

Որ բանիւ գերկինքն 'ի վեր կամար կապել՝ երեւտ քամուն²:

Զարթայ ես ի քնոյս, ելայ քամուն կացի պահ մի արթուն.

Երբ էանց գիշերն յերկար՝ նշան եղև առաւօտուն.

Տեսի լուսին պայծառ բազում աստեղք ի յիր սպասուն.

Զերկինքն են զարդարել լ' են արարածք իմաստնոյն:

Մի աստղ ելաւ պայծառ առջեւ արուսեկին լուսոյն

Ունէր լոյս գեղեցիկ քան զաստեղացն այլ գերագոյն

¹ Զեն եղած 'ի քուն:

² Երկինքը կամարի պէս շնեւելով հովուն տուաւ: